

תפארת רפאל

מיסודו של הראשון לציון מרן רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

עלון תורה והלכה לכל בני המשפחה

יוצא לאור ע"י תלמוד תורה ומפעלי חסד
"תפארת רפאל" עטרת שרה

ע"ש רבי רפאל זביחי בן פינחס זצ"ל ע"ש מנ" שרה זביחי בת דינה ע"ה
נוסדו בשנת תשכ"ז (1967) בתל אביב

פְּרָשָׁת: רְאֵה

עֲלוֹן מס': 2,140 | תשפ"ו

ליקט וערך: הרב רפאל זביחי שליט"א
רב בק"ק "תפארת רפאל" תל-אביב

העלון נוסד בשנת תשמ"ה (1985)
בידי הרב שלמה זביחי שליט"א

בְּמָקוֹם בּוֹ שׁוֹרְרֵת אַחֻהָ, שׁוֹרֶה הַשְּׂכִינָה!

"כִּי אִם אֶל הַמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר ה' אֱלֹקֵיכֶם מִכָּל שְׂבִיטֵיכֶם לְשׁוֹם אֶת שְׁמוֹ שָׁם, לְשַׁכְּנוֹ תִּדְרָשׁוּ וּבֵאתָ שָׁמָּה" (יב, ה). באיזה מקום בחר ה' לשום את שמו, ומדוע דווקא בו בחר ה'? התשובה ידועה: המקום הוא הר הבית שעליו נבנה המקדש, וישוב ויבנה עליו במהרה, בכבוד ובהדר, בניין עולם של אש יקרות. והוא נבחר לכך מראש מקדם. שם הקריבו אדם הראשון הבל ונוח, שם נעקד יצחק אבינו, ושם הקריב אברהם אבינו את האייל.

אבל בספר "מעשה ניסים" מצאנו סיבה נוספת, ובה לקח נוקב לנו, לכל אחד ואחד, וזה הסיפור: המקום עליו נבנה בית המקדש, היה שדה נחלתו של איכר אחד. בפטירתו, הייתה השדה נחלתם של שני בניו. לאחד משפחה עניפה, אישה ובנים, והשני עדיין רווק. התגוררו האחים בבית אביהם בשלום ובשלווה, ועיבדו יחדיו את חלקת השדה. חרשו וזרעו, השקו ועדרו בזיעת אפם, וקצרו ברינה. אילמו אלומים ועימרו עומרים, חבטו את השיבולים ועשאום שתי ערימות גורן, שוות בגודלן. שבו אל הבית שמחים בעמלם. בלילה, נדדה שנתו של האח הרווק. אמר לנפשו: "אין זה הוגן. אני, רווק אני, והוצאותי מועטות. אוכל אני מן היד אל הפה ומתכסה באשר אמצא. לא כן אחי יקירי, יש לו אישה ובנים וחייב הוא לפרנסם, ובכבוד. וכיצד אטול לעצמי מחצית מן היבול? לא, אין זה הוגן!" כך אמר, וקם ממיתתו. חמק החוצה באישון לילה, התגנב אל השדה, נטל אלומות מגורנו ונשאן לגורן אחיו. אותה עת, נדדה שנת אחיו. אמר לאישתו: "אין זה הוגן אני, אושרי רב הוא: חנני ה' באשת חייל ובבנים ובבנות כשתילי זיתים, בני פורת. ואחי רווק הוא, חייז משמימים. גם חייב הוא לחסוך כסף לנדוניה, ליתן דמי מוהר. אין זה הוגן שנתחלק חלק כחלק. בואי עימי, ונעביר מחלקנו לחלקו". עשו כן. קמו בלאט והלכו לשדה, ונשאו אלומות מגרונם לגורנו.

קמו בבוקר והלכו לשדה, וראו זה פלא: שתי הערימות שוות כביום אתמול! השתאו ולא אמרו מאומה. החליטו לתקן את המעוות בלילה הבא. קמו באישון לילה, ונשאו אלומות מכאן לשם, ומשם לכאן. ובבוקר - היו הגרנות שווים! עשו כן בלילה השלישי והרביעי, ולא הועילו מאומה. החליטו - כל אחד לחוד - לחקור בדבר. הסתתרו בגורן, ולא ארע דבר. החליטו לשאת את האלומות - הגיחו ממחבואם, ופגשו זה בזה באמצע הדרך... השליכו את האלומות מכתפיהם וחייבו איש את אחיו. אמרו: "אכן, נודע הדבר!" והודו לבורא עולם אשר חננם באח כה טוב, אח כה נפלא! וה' משמיים השקיף, ממכון שיבתו ראה, ובחר באותו מקום אשר חשבו בו האחים על טובת אחיהם. במקום זה בחר ה' להשרות את שכינתו, במקום זה בחר לבנות את ביתו! והרי כאן הבנה חדשה בכתוב: "וְאַהֲבַת לְרֵעֶךָ כְּמוֹךָ - אֲנִי ה'" במקום בו שוררת אחוות אחים, שוכנת השכינה!

נפלא הסיפור. באהבת אחים, נבנה בית המקדש. ובשינאת אחים, חרב. ובמהרה יבנה, בתוספת אהבה ואחוה! אבל בתי מקדש רבים יש. כל בית כנסת ובית מדרש הוא בית מקדש מעט (מגילה כט.). והשכינה תשרה בו - כמידת האחוה השוררת בין מתפלליו ולומדיה! וכל בית בישראל, מעון הוא לשכינה: "איש ואישה, זכו - שכינה ביניהם. לא זכו - אש אוכלתן" (סוטה יז). רחמנא ליצלו, כאש שהחריבה את בית המקדש. ואיך יזכו? בכך שכל בן זוג יחשוב על טובת רעהו. איך להקל, איך לשמח. כך ירוויחו שניהם, וכך ישרו שכינה במעונם!

את הברכה אשר תשמעו (יא, כז) - סופי תיבות תורה, שהלומד התורה מתברך. (בעל הטורים)

לשכנו תדרשו ובאת שמה (יב, ה) - אם אדם ידרוש וישאף להתקרב אל ה', ודאי יעלה הדבר בידו ויבא שמה, שכן הבא ליטהר מסייעין אותו. (חת"ם סופר)

ואמרת אכלה בשר (יב, כ) - שלוש פעמים מוזכרת אכילת בשר בפסוק זה, לרמז על שלושת הרגלים בהם יש מצוה לאכול בשר, כי אין שמחה אלה בבשר. בשר ראשי תיבות ברית, שבת, ראש חודש. שגם בימים אלו מצוה לאכול בשר ולשמוח.

כי תעשה הישר בעיני ה' (יב, כה) - הישר גימטריה תפלה וכן ואתחנן, שצריך להתפלל בתחנונים. וכן הישר אותיות שירה, שצריך להתפלל מתוך שמחה. (החיד"א)

כל צפור טהרה תאכלו (יד, יא) - ארבעה סימנים לעוף טהור: אצבע יתרה, יש לו זפק, אינו דורס, קורקבנו נקלף. ורמזים בתיבת "צפור" אצבע, זפק, דורס, קרבן. (הרשב"ץ)

נתון נתון לו (טו, י) - עני בגימטריה 130, עשיר בגימטריה 580, ההפרש ביניהם 450 כמנין תן, תן לעני שיגיע לדרגת עשיר. (שמנה לחמם)

שבעה שבעת תספר-לך (טז, ט) - יש לספור את המספר לך = 50 יום עד שבועות. (הש"ך)

בימים שרבי יהונתן אייבשיץ היה ראש הישיבה הגדולה בפראג נדרש לא-אחת לנהל ויכוחים ושיחות בענייני אמונה עם הכמרים. פעם אחת שוחח עמו הגמון נוצרי וביקשו ממנו להסביר את הכלל 'אין דבר שאינו רמוז בתורה'. השיבו רבי יהונתן שאכן, כל דבר רמוז בתורה ומי שלומד תורה לשמה יודע למצוא את הרמז לכל דבר. שאל ההגמון: "אם-כן, איפה נאמר בתורה שאסור לכם להאמין במייסד דתנו?". חייך רבי יהונתן והשיב בו-במקום: "זה פסוק מפורש. בפרשת ראה נאמר 'כי יסיתך אחיך בן אמה... לא תאבה לו ולא תשמע אליו'. מדוע התורה אומרת 'בן אמה' ולא 'בן אביו'? אלא בכך התורה מלמדת אותנו, שאם יבוא מסייע ויטען שיש לו אם ואין לו אב - עלינו לדחות את דבריו בשתי ידיים ולא לשמוע לו..."

רבי איזיל חריף, התפרסם בגאונותו ובחריפותו. לשונו הייתה חדה ושנונה ואמרות שפר רבות שלו נשתמרו עד היום. פעם, באו לספר לו על צדיק אחד בעירו שפועל ישועות ומופתים, והללו את שמו בפניו. רבי איזיל החזיקו כמי שאינו בקי בתורה, ואמר בבדיחות הדעת: "בפרשת ראה נאמר על נביא שקר 'כי יקום בקרבך נביא או חלם חלום, ונתן אליך אות או מופת', ולכאורה היה צריך להיות כתוב "אות ומופת"? אלא שמי שידוע את אינו יודע מופת, ומי שידוע מופת אינו יודע אות..."

מושגים ביהדות

אב

ב"ג אב תרפ"ט, פרצו מאורעות דמים בצפת, וערבים מוסתים צמאי דם פרצו אל הרובע היהודי, הרגו 18 יהודים הי"ד ופצעו כ-80. בין הקורבנות היה רבה של צפת רבי ישמעאל הכהן, שהיה תלמיד ה"בן איש חי" בבגדד ושד"ר של ארץ ישראל, והפורעים רצחוהו באמצע לימודו בביתו. מעטים יודעים, כי המקווה הקיים עד היום בחצר ציון רשב"י במירון, הוקם בזכותו של רבי ישמעאל, שכן נוהג היה לצאת לעיתים תכופות באישון לילה מצפת ולעלות למירון, שם עסק בקבלה בסמוך לציון, ובמהלך הלילה היה יורד לטבול במי מגידו לטהרה. לילה אחד, כשחזר אל חצר הציון ראה כי שכח לנעול את השער, והחצר התמלאה בחיות בר ושועלים, בהם גם צבועים שכונו 'דב'ה', עליהם התהלכה אגדה מטילה אימה, כי הם מצליחים להפנט את קורבנותיהם באמצעות עיניהם היוקדות. נעמד רבי ישמעאל וקרא "אלקא דרבי שמעון בר יוחאי ענני", וכל החיות ברחו. וכששמעו זאת יקירי צפת, הקימו בעבורו את המקווה בתוך חצר הציון.

סיפור השבוע

עונש המאכיל מאכלות אסורים

בפרשתנו הוזהרנו לשמור על כשרות המאכלים. ונאמר: "לא תאכל כל תועבה" (יד, ג). כלומר, אין אלו מאכלות אסורים בלבד, אלא תועבה הם, במלוא מובן המלה! וחז"ל דרשו (יבמות קיד). "לא תאכול - לא תאכיל", שהמאכיל אחרים במאכלות אסורים ענש עימם, ומה רב עונשו! סח הגאון רבי עילואן איבדני זצ"ל, מעשה שארע בימיו: מעשה בקצב שחלה ונסה למות. שלח לקרוא לרב, ובכה לפניו: "כל ימי האכלתי יהודים בבשר טרף!" נרעש הרב וביקש לומר עימו ויודיו כהילכתו, לפתע איבד החולה הכרתו, ומת בלא להתוודות על חטאו. הלכו ללוותו, וכרו את הקבר, ביקשו לטמון את גופתו - ובור הקבר מלא עכברים! נסוגו וחפרו קבר אחר. באו לשימו בו, וגם הוא רוחש עכברים! קראו לרב, שהורה לחפור קבר שלישי. משראה שגם הוא מלא עכברים הורה לגרשם, ולא נסו. ציוה להוריד לבור ענפים בוערים, התרוצצו העכברים ולא ברחו. הורה הרב לקברו שם. ביום השלישי פתחו את הקבר, ולא מצאו דבר. העכברים כירסמוהו וגרמו כל עצמותיו, ולא הותירו מאומה! ומקובלים אנו מרבתינו, שכאשר מספרים סיפור זה ודומיו, ולמדים מסופו של אותו אדם ומפיקים לקח - נזקף הדבר לזכותו, ממתיק את דינו ומביא לתיקונו, ימחלו לו ה' על עוונותיו. וכשחושבים על כך, מזדעזעים: כי לא רק קצב המאכיל נבלות וטריפות כלול באיסור זה, אלא גם הורים הקונים עבור צאצאיהם מצרכים שאינם בהידור הכשרות!...

התורה מצווה אותנו: "כי יהיה בך אביון מאחד אחיד... כי פתח תפתח את ידך לו והעבט תעביטנו די מחסרו אשר יחסר לו". מצווה לתת צדקה לכל יהודי הזקוק לה. וכשנדייק בפסוקים נמצא שמי שיכול לתת צדקה ואינו נותן, בנוסף לכך שהוא מבטל מצוות עשה, עובר גם על איסור, כפי שהתורה מדגישה: "לא תאמץ את לבבך ולא תקפץ את ידך מאחיד האביון". מצוות הצדקה אינה רשות אלא חובה שהתורה מטילה על כל יחיד ועל החברה בכללותה. ועניינה, לעזור ולתמוך בחולים וזקנים, יתומים ואלמנות, שאינם יכולים לקיים את עצמם. ועל ידי שאנו מתמודדים עם הקשיים שישנם בעולם, ומסייעים לסובלים ולמסכנים, אנו מתקנים את העולם ומקרבים את הגאולה, וכפי שאמרו חכמים: "גדולה צדקה שמקרבת את הגאולה, שנאמר (ישעיה נו): "כה אמר ה' שמרו משפט ועשו צדקה כי קרובה ישועתי לבוא וצדקתי להגלות".

מדוע מעלתה של מצוות הצדקה שונה מיתר מצוות עשה שבתורה? בכל המצוות יש שחר, ואילו במצוות הצדקה צדקתו עמדת לעד וקרנו תרום בכבוד (תהילים קיב): "מסביר בעל "המעיל צדקה" - כל מטרת בואו של האדם לעולם הזה היא בכדי שלא יאכל "נהמא דכיסופא" - לחם בושח. דהיינו הקב"ה רוצה שאדם יקבל שחר בצדק ולא בחסד. והנה כשלא נותנים צדקה בא העני בטענה להקב"ה: "אם כל הסיבה שבאתי לעולם היא בכדי שלא אתבייש, מדוע אתה מבייש אותי לאסוף צדקה ואנשים לא נותנים לי! היה עדיף שנשארתי למעלה... עם טענה כזו הקב"ה קשה לו להתמודד... וכשיהודי נותן צדקה הוא כביכול "מציל" את הקב"ה מטענתו הצודקת של העני. ברגע שיהודי נותן את צרכיו של העני הוא לא בא בתלונות. כל מצווה שיהודי עושה היא נטו בשביל השכר שיקבל בעתיד עבור אותה מצווה. שונה היא הצדקה שבה לא רק היהודי נהנה אלא כביכול גם בורא עולם נהנה ממנה לכן השכר הוא כל כך גדול וקרנו תרום בכבוד...
אנו נמצאים בפתחו של חודש אלול, שבו אנו הספרדים ובני עדות המזרח מתחילים לומר 'סליחות' והם פותחים במילים: "לך ה' הצדקה ולנו בשת הפנים"... "כדלים וכרשים דפקנו דלתך"...
מי שנותן צדקה - לא נותן לבנים של הקב"ה להתבייש, הקב"ה לא יבייש אותו... מי שנותן צדקה ומונע מהעני להתלונן לפני הקב"ה - הקב"ה ידאג שלא יהיו לו תלונות...

יוסיף דעת

10 בהמות נגד 10 הדיברות

בפרשתנו התורה מונה את הבהמות המותרות באכילה, והן עשר: (1 שור, 2 כבש, 3 עז, 4 אייל, 5 צבי, 6 יחמור, 7 אקו, 8 דישון, 9 תאו, 10 זמר. אומר על כך 'בעל הטורים': עם ישראל קיבלו את התורה, שביסודה עשרת הדברות; ובמקביל לכך הותרו לישראל עשר בהמות. ויש גם רשימה של בהמות שאסורות באכילה. הבהמות המותרות באכילה הן מעלות גרה ומפריסי פרסה, ואילו כל בהמה שאינה כזו - אסורה באכילה. התורה לא מפרטת את כל הבהמות האסורות, אלא רק ארבע, המחולקות לשתי קבוצות: פסוק אחד מדבר על הגמל, הארנבת והשפן, שיש להם סימן כשרות אחד: העלאת גרה, אך חסר להם סימן הכשרות השני: הם לא מפריסי פרסה; ופסוק נוסף מדבר על החזיר, שגם לו יש רק סימן כשרות אחד - הוא רק מפריס פרסה: "ואת החזיר, כי מפריס פרסה הוא... והוא גרה לא יגר טמא הוא לכם" (את הבהמות שאין להן אפילו סימן כשרות אחד, התורה לא טורחת לפרט, כי ברור שהן אסורות).

4 שנים לפטירת נשיא מועצת חכמי התורה רבינו שלום כהן זצוק"ל

לפני ארבע שנים עולם התורה איבד את אחד מעמודי התווך שלו, ראש ישיבת 'פורת יוסף' המעטירה. זכינו שרבינו זצ"ל ליווה את מוסדותינו "תפארת רפאל", והיה מגיע למסור שיעור ב"יום שכולו תורה" המרכזי בארץ המתקיים בכל יום העצמאות במוסדותינו, יהי רצון שיעמוד בתפילה על קהילתנו "תפארת רפאל" ועל כלל עם ישראל - אמן

אימרת השבוע

"הלימוד אינו נקבע באדם, כי אם בישוב ובנחת." (הגאון מווילנה)

עֲשֵׂה לָךְ רֵב

מדור ההלכה על פי הראשון לציון הגאון
מזן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל

מדיני ההנהגה בכותל המערבי

- א. אמרו חז"ל: "מעולם לא זזה שכינה מכותל המערבי של בית המקדש". ואמרו עוד: "הנה זה עומד אחר כתלנו, אחר כותל המערבי של בית המקדש, שנשבע לו הקדוש ברוך הוא שאינו חרב לעולם". ומקום הכותל המערבי סמוך לבית קדש הקדשים, שמכוון כלפי בית מקדש של רקיע של מעלה. והמתפלל במקום מקודש זה כמתפלל לפני כסא הכבוד של הקב"ה, שממש פתח פתוח לרווחה לשמוע ולקבל תפילתם של ישראל, כמו שנאמר, אין זה כי אם בית אלוקים וזה שער השמים. ולכן מנהג שלומי אמוני ישראל שמתפללים ושופכים צקון לחשם ורחשם ליד הכותל המערבי, שהוא שריד בית מקדשינו, ואשר נוסד על ידי דוד ושלמה. ומצוה לנשק אבני הכותל ולחונן את עפרה, שנאמר, כי רצו עבדיך את אבניה ואת עפרה יחוננו.
- ב. לפיכך חובה קדושה להיכנס ליד הכותל המערבי ביראת כבוד ובכבוד ראש, וחלילה להקל ראש כלפי הקודש. ולכן אסור מעיקר ההלכה להיכנס לשם בגילוי ראש, בין אנשים ובין נשים. והנשים אשר מזהירות ועומדות שבכל הליכתן חייבות ללבוש בגדי צניעות, כל שכן שמוזהרות בלכתן אל הכותל המערבי.
- ג. אסור לבוא ליד הכותל לשם ביקור של טיול, או לשם צילום בלבד, וכן אסור לדבר שם בשיחה בטילה, כי המקום קדוש לתורה ולתפלה. ואסור לאכול ולשתות על יד הכותל, במקום שנתקדש על ידי רבבות ישראל לתפלה. והמיקל ראשו בשיחה בטילה או באכילה ושתיה ועישון, עוון גדול מנשוא, ועליו נאמר מי ביקש זאת מידכם רמוס חצרי. ואם עושים ברית מילה על יד הכותל טוב שלא לכבד שם בממתקים ומגדנות רק מחוץ לתחום הסמוך לכותל.
- ד. מעיקר הדין מותר למתפללים שעל יד הכותל המערבי להכניס יד בתוך הסדקים שבין נדבכי הכותל. ומותר לאיש לא טהור, להיכנס בלי טבילה, על יד הכותל להתפלל שם, וכן הדין לאשה יולדת לפני טבילתה. כי הכותל המערבי הוא חומת הר הבית, והעומדים לפניו עומדים מחוץ לחומת הר הבית. ולכן מותר להיכנס לשם עם נעלים. ויש להזהר שלא לנתוץ אפילו חלק קטן מאבני הכותל, וכן שלא לקחת מעפר שבין נדבכי הכותל. כשיש צורך בדבר, מותר לחתוך בזהירות את העשבים הגדלים בין אבני הכותל, ואין שום קדושה בעשבים אלה.
- ה. אסור להיכנס בזמן הזה להר הבית, שהוא מקום המקדש, כולל כל שטח ההיכל והעזרות והחיל, מפני שכולנו טמאי מתי, וקדושה ראשונה שקידש שלמה את בית המקדש קידשה לשעתה וקידשה לעתיד לבוא, וקדושת המקדש מפני השכינה, ואין השכינה בטילה לעולם. שנאמר, והיו עיני ולבי שם כל הימים, ונאמר והשמותי את מקדשיכם. אף על פי שהם שוממים, בקדושתם הם עומדים. לפיכך הנכנס למקדש בזמן הזה מתחייב באיסור כרת, ומצוה לפרסם הדבר ברבים להסיר מכשול מדרך עמנו.
- ו. אסור לטוס במטוס או בהליקופטר על שטח הר הבית להשקיף עליו, כי קדושת אור העזרה וההיכל נמשכת עד לרקיע והרי הוא כעזרה.

ספר הסליחות המהודר "ברכת רפאל"

הוצא לאור על ידי מוסדותנו עם שינויי הנוסחאות המדויקות כפי שהורה לנו
מזן רבינו עובדיה יוסף זצוק"ל. ספר הסליחות נדפס ללא מטרת רווח, ואלפי
ספרי סליחות חולקו לכותל המערבי ולאתרים הקדושים ברחבי הארץ.
ניתן להשיג במחיר מסובסד במוקד "תפארת רפאל" 1800-260-260

הזמנים לפי לוח "אור החיים" המבוסס על פסקי מזן הגר"ע יוסף זצ"ל

ירושלים	תל אביב	חיפה	באר שבע	ניו יורק
7:08	7:07	7:09	7:07	7:46
7:58	7:56	7:59	7:57	8:49
8:50	8:47	8:50	8:47	9:16

עלון השבוע מוקדש לעילוי נשמת אחינו, דודינו
ר' משה זביחי בן הרב רפאל ושרה ז"ל
מחשובי עולי משהד (איראן) בתל אביב
נפטר ל' באב תשפ"ב. תנצב"ה
ולהצלחת משפחת זביחי הי"ו ברוחניות ובגשמיות,
שכל משאלותינו יתגשמו לטובה ולברכה - אמן

פְּרִשֶׁת הַשְּׁבוּעַ

פְּרִשֶׁת רֵאָה

(שבת מברכין)

הַפְּטָרָה

עֲנִיה סֶעֱרָה
יִשְׁעִיה נָדָר

הלמוד תורה לבנים

שיעורי תורה ויהדות לבנות

כולל ובית מדרש

כנסים תורניים

קירוב רחוקים

מכון הוצאת ספרים וחקר כתבי יד

דאגה לרווחת החיילים בצה"ל

עזרה לנזקקים

הדרכה רוחנית לעולים חדשים

מוקד עולמי לאמירת תהילים

שבועון תורני

לקבלת העלון בדואר - במייל או לתגובות: refael260@gmail.com

הנצחה לזכר יקירכם ותרומות - נא לשלוח לתלמוד תורה ומפעלי חסד "תפארת רפאל"
המשרד: רח' קפלנסקי 1, קרית שלום, ת.ד. 12015 תל אביב, טל. 1-800-260-260